

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 5ης Νοεμβρίου 2019*

«Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ – Κράτος δικαίου – Αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης – Αρχές της ισοβιότητας και της ανεξαρτησίας των δικαστών – Μείωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων – Δυνατότητα να εξακολουθήσουν να ασκούν δικαστικά καθήκοντα πέραν του νέου ορίου ηλικίας υπό την προϋπόθεση της χορηγήσεως αδείας εκ μέρους του Υπουργού Δικαιοσύνης – Άρθρο 157 ΣΛΕΕ – Οδηγία 2006/54/ΕΚ – Άρθρο 5, στοιχείο α', και άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ' – Απαγόρευση των διακρίσεων λόγω φύλου σε θέματα αμοιβών, απασχολήσεως και εργασίας – Καθορισμός διαφορετικών ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως για τις γυναίκες και τους άνδρες που υπηρετούν ως δικαστές στα πολωνικά τακτικά δικαστήρια και στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία), καθώς και ως εισαγγελείς»

Στην υπόθεση C-192/18,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 15 Μαρτίου 2018,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A. Szmytkowska, K. Banks και C. Valero, καθώς και από τον H. Krämer,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατίας της Πολωνίας, εκπροσωπούμενης από τον B. Majczyna, καθώς και από τις K. Majcher και S. Żytek, επικουρούμενους από τον M. W. Gontarski, avocat,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Prechal (εισηγήτρια), M. Βηλαρά, E. Regan, P. G. Xuereb και L. S. Rossi, προέδρους τμήματος, E. Juhász, M. Pešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, D. Šváby και K. Jürimäe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: M. Aleksejev, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 8ης Απριλίου 2019,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιουνίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας:
 - αφενός μεν, καθορίζοντας, βάσει του άρθρου 13, σημεία 1 έως 3, του *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (νόμου περί τροποποιήσεως του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και ορισμένων άλλων νόμων), της 12ης Ιουλίου 2017 (Dz. U. του 2017, θέση 1452, στο εξής: τροποποιητικός νόμος της 12ης Ιουλίου 2017), διαφορετικό όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για τους άνδρες και για τις γυναίκες που υπηρετούν ως δικαστές στα πολωνικά τακτικά δικαστήρια και στο *Sąd Najwyższy* (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία) ή ως εισαγγελικοί λειτουργοί, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 157 ΣΛΕΕ, καθώς και από το άρθρο 5, στοιχείο α', και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ 2006, L 204, σ. 23),
 - αφετέρου δε, μειώνοντας, βάσει του άρθρου 13, σημείο 1, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, το όριο της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών που υπηρετούν στα πολωνικά τακτικά δικαστήρια και εξουσιοδοτώντας τον Υπουργό Δικαιοσύνης (Πολωνία) να εγκρίνει την παράταση του χρονικού διαστήματος ενεργού δικαστικής υπηρεσίας, βάσει του άρθρου 1, σημείο 26, στοιχεία b και c, του εν λόγω νόμου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η Συνθήκη ΕΕ

- 2 Το άρθρο 2 ΣΕΕ έχει ως εξής:

«Η [Ευρωπαϊκή] Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.»

- 3 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ ορίζει τα ακόλουθα:

«Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και ειδικευμένα δικαστήρια. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.»

Η Συνθήκη ΛΕΕ

4 Το άρθρο 157 ΣΛΕΕ ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως “αμοιβή” νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της σχέσεως εργασίας.

[...]

3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης], αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

4. Προκειμένου να εξασφαλισθεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.»

Ο Χάρτης

5 Ο τίτλος VI του Χάρτη, που επιγράφεται «Δικαιοσύνη», περιλαμβάνει το άρθρο 47 το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου» και ορίζει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.
[...]

[...]»

6 Κατά το άρθρο 51 του Χάρτη:

«1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τις Συνθήκες.

2. Ο παρών Χάρτης δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και δεν θεσπίζει νέες αρμοδιότητες και καθήκοντα για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα όπως ορίζονται στις Συνθήκες.»

Η οδηγία 2006/54

7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 14 και 22 της οδηγίας 2006/54 έχουν ως εξής:

«(14) Καίτοι η έννοια της αμοιβής κατά την έννοια του άρθρου [157 ΣΛΕΕ] δεν περιλαμβάνει τις παροχές κοινωνικής ασφάλισης, έχει πλέον καθορισθεί σαφώς ότι ένα συνταξιοδοτικό σύστημα για δημόσιους υπαλλήλους εμπίπτει στο πεδίο της αρχής της ίσης αμοιβής εάν οι παροχές που οφείλονται βάσει του συστήματος καταβάλλονται στον εργαζόμενο λόγω της εργασιακής του σχέσης με τον εργοδότη του δημόσιου τομέα, παρά το γεγονός ότι το εν λόγω σύστημα αποτελεί τμήμα γενικού εκ του νόμου συστήματος. Σύμφωνα με τις [αποφάσεις της 28ης Σεπτεμβρίου 1994, *Beune* (C-7/93, EU:C:1994:350), και της 12ης Σεπτεμβρίου 2002, *Niemi* (C-351/00, EU:C:2002:480)], η προϋπόθεση αυτή πληρούται αν το συνταξιοδοτικό σύστημα αφορά συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων και οι παροχές του συνδέονται άμεσα με την περίοδο υπηρεσίας και υπολογίζονται αναφορικά με τον τελευταίο μισθό του δημόσιου υπαλλήλου. Για λόγους σαφήνειας, είναι επομένως σκόπιμο να υπάρξει σχετική ειδική πρόβλεψη.

[...]

(22) Σύμφωνα με το άρθρο [157, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ], προκειμένου να εξασφαλισθεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα τα οποία προβλέπουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα με σκοπό να διευκολύνεται η άσκηση επαγγέλματος από το υποεκπροσωπούμενο φύλο ή να αμβλύνονται ή να αντισταθμίζονται τυχόν μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία. Δεδομένης της υφιστάμενης κατάστασης και λαμβανομένης υπόψη της δήλωσης 28 της Συνθήκης του Άμστερνταμ, τα κράτη μέλη θα πρέπει κατ' αρχήν να επιδιώξουν τη βελτίωση της θέσης των γυναικών στην επαγγελματική ζωή.»

8 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας 2006/54:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.

Για τον σκοπό αυτό, η παρούσα οδηγία περιέχει διατάξεις για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ως προς:

[...]

γ) τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

[...]»

9 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) “άμεση διάκριση”: όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση·

[...]

στ) “επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης”: συστήματα που δεν διέπονται από την οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης [(ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 160)], και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του αν η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική.»

10 Το άρθρο 3 της οδηγίας 2006/54, το οποίο φέρει τον τίτλο «Θετική δράση», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα κατά το άρθρο [157, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ], για να εξασφαλίσουν εμπράκτως πλήρη ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην επαγγελματική ζωή.»

11 Υπό τον τίτλο «Ίση μεταχείριση στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης», το κεφάλαιο 2 του τίτλου II της οδηγίας 2006/54, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα άρθρα της 5, 7 και 9.

12 Το άρθρο 5 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«[...] εξαλείφεται κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ιδίως όσον αφορά:

α) το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων αυτών και τους όρους υπαγωγής στα συστήματα αυτά:

[...].»

13 Το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καθ’ ύλην πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται:

α) στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εξασφαλίζουν προστασία κατά των ακόλουθων κινδύνων:

[...]

iii) γήρας, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης πρόωρης συνταξιοδότησης,

[...]

[...]

2. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται επίσης στα συνταξιοδοτικά συστήματα για συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι, αν οι παροχές που προβλέπονται από το σύστημα καταβάλλονται λόγω της εργασιακής σχέσης με τον δημόσιο εργοδότη. Το γεγονός ότι το εν λόγω σύστημα αποτελεί τμήμα γενικού εκ του νόμου συστήματος δεν ασκεί επιρροή συναφώς.»

- 14 Κατά το άρθρο 9 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παραδείγματα διακρίσεων»:
- «1. Στις διατάξεις που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης περιλαμβάνονται οι διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, προκειμένου:
- [...]
- στ) να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση·
- [...]».

Το πολωνικό δίκαιο

Ο νόμος περί των τακτικών δικαστηρίων

- 15 Το άρθρο 69, παράγραφοι 1 και 3, του *ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων), της 27ης Ιουλίου 2001 (Dz. U. αριθ. 98, θέση 1070, στο εξής: νόμος περί των τακτικών δικαστηρίων), όριζε τα εξής:
- «1. Οι δικαστές συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 67 ετών [...], εκτός εάν καταθέσουν στον Υπουργό Δικαιοσύνης, το αργότερο έξι μήνες πριν από τη συμπλήρωση της προμνημονευθείσας ηλικίας, δήλωση με την οποία γνωστοποιούν τη βούλησή τους να συνεχίσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και πιστοποιητικό, σύμφωνα με τους όρους που ισχύουν για τους υποψήφιους του δικαστικού σώματος, με το οποίο βεβαιώνεται ότι η κατάσταση της υγείας τους επιτρέπει την άσκηση δικαστικών καθηκόντων.
- [...]
3. Σε περίπτωση που δικαστής προβαίνει σε δήλωση και καταθέτει πιστοποιητικό κατά την παράγραφο 1, δύναται να ασκεί τα καθήκοντά του μόνο μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας των 70 ετών. [...]»
- 16 Το άρθρο 69, παράγραφος 1, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων τροποποιήθηκε, καταρχάς, από τον *ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw* (νόμο για την τροποποίηση του νόμου περί συντάξεων γήρατος και άλλων συντάξεων στο πλαίσιο των ταμείων κοινωνικής ασφαλίσεως και ορισμένων άλλων νόμων), της 16ης Νοεμβρίου 2016 (Dz. U. του 2017, θέση 38, στο εξής: νόμος της 16ης Νοεμβρίου 2016), βάσει του οποίου το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως μειώθηκε στα 65 έτη τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες δικαστές. Η τροποποίηση αυτή επρόκειτο να τεθεί σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου 2017.
- 17 Ωστόσο, πριν καν η τροποποίηση αυτή τεθεί σε ισχύ, το εν λόγω άρθρο 69, παράγραφος 1, τροποποιήθηκε εκ νέου με το άρθρο 13, σημείο 1, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου 2017. Κατόπιν της τροποποίησεως αυτής, το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών καθορίσθηκε στα 60 έτη για τις γυναίκες και στα 65 έτη για τους άνδρες.
- 18 Εξάλλου, με το άρθρο 1, σημείο 26, στοιχεία b και c, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017 προστέθηκε νέα παράγραφος 1b στο άρθρο 69 του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, τροποποιουμένης παράλληλα της παραγράφου 3 του τελευταίου αυτού άρθρου.

19 Κατόπιν των τροποποιήσεων που μνημονεύθηκαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις, το εν λόγω άρθρο 69 προέβλεπε τα ακόλουθα:

«1. Οι δικαστές συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 60 ετών όσον αφορά τις γυναίκες και των 65 ετών όσον αφορά τους άνδρες, εκτός εάν καταθέσουν στον Υπουργό Δικαιοσύνης, δώδεκα μήνες το νωρίτερο και έξι μήνες το αργότερο πριν από τη συμπλήρωση της προμνημονευθείσας ηλικίας, δήλωση με την οποία γνωστοποιούν τη βούλησή τους να συνεχίσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και πιστοποιητικό, σύμφωνα με τους όρους που ισχύουν για τους υποψήφιους του δικαστικού σώματος, με το οποίο βεβαιώνεται ότι η κατάσταση της υγείας τους επιτρέπει την άσκηση δικαστικών καθηκόντων.

[...]

1b. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης δύναται να επιτρέψει σε δικαστή να εξακολουθήσει να ασκεί τα καθήκοντά του, λαμβανομένων υπόψη των επιτακτικών αναγκών περί ορθολογικής κατανομής των μελών του προσωπικού των τακτικών δικαστηρίων και των αναγκών που οφείλονται στον φόρτο εργασίας των διαφόρων δικαστηρίων. Σε περίπτωση που δικαστής συμπληρώσει το όριο ηλικίας της παραγράφου 1 πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας παρατάσεως της θητείας του, αυτός εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι την περάτωση της εν λόγω διαδικασίας.

[...]

3. Σε περίπτωση που ο Υπουργός Δικαιοσύνης χορηγήσει άδεια κατά την παράγραφο 1b, ο ενδιαφερόμενος δικαστής δύναται να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά του μόνο μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας των 70 ετών. [...]

20 Κατά το άρθρο 91 του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων:

«1. Το ύψος των αποδοχών των δικαστών, οι οποίοι κατέχουν αντίστοιχες θέσεις, εξαρτάται από την αρχαιότητα στην υπηρεσία ή από τα ασκούμενα καθήκοντα:

[...]

1c. Ο ετήσιος βασικός μισθός των δικαστών καθορίζεται βάσει των μέσων αποδοχών του δευτέρου τριμήνου του προηγούμενου έτους, όπως δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Πολωνίας (*Monitor Polski*) [...]

[...]

2. Ο βασικός μισθός των δικαστών καθορίζεται βάσει κλιμακίων, το ύψος των οποίων υπολογίζεται με την εφαρμογή συντελεστών πολλαπλασιασμού της κατά την παράγραφο 1c βάσεως υπολογισμού του βασικού μισθού. Τα βασικά μισθολογικά κλιμάκια των δικαστών, αναλόγως των θέσεων που αυτοί κατέχουν, και οι συντελεστές πολλαπλασιασμού για τον καθορισμό του ύψους του βασικού μισθού για τα διάφορα κλιμάκια παρατίθενται στο παράρτημα του παρόντος νόμου. [...]

[...]

7. Οι αποδοχές των δικαστών εξαρτώνται επίσης από το επίδομα αρχαιότητας, το οποίο, από το έκτο έτος υπηρεσίας, ανέρχεται στο 5 % του βασικού μισθού και το οποίο στη συνέχεια αυξάνεται κατά 1 % ανά έτος, χωρίς πάντως να υπερβαίνει το 20 % του βασικού μισθού.

[...]»

21 Το άρθρο 91α του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων ορίζει τα εξής:

«1. Με την ανάληψη καθηκόντων, ο δικαστής του [Sąd Rejonowy (πρωτοδικείου, Πολωνία)] λαμβάνει τον βασικό μισθό που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο. Με την ανάληψη καθηκόντων, ο δικαστής του [Sąd Okręgowy (πρωτοδικείου περιφέρειας, Πολωνία)] λαμβάνει τον βασικό μισθό που αντιστοιχεί στο τέταρτο κλιμάκιο· εφόσον ελάμβανε ήδη, υπηρετώντας σε ιεραρχικώς κατώτερη θέση, μισθό αντίστοιχο του τετάρτου ή του πέμπτου κλιμακίου, ο βασικός μισθός του είναι αυτός του πέμπτου ή του έκτου κλιμακίου, αντιστοίχως. Με την ανάληψη καθηκόντων, ο δικαστής του [Sąd Apelacyjny (εφετείου, Πολωνία)] λαμβάνει τον βασικό μισθό που αντιστοιχεί στο έβδομο κλιμάκιο· εφόσον ελάμβανε ήδη, υπηρετώντας σε ιεραρχικώς κατώτερη θέση, μισθό αντίστοιχο του εβδόμου ή του ογδού κλιμακίου, ο βασικός μισθός του είναι αυτός του ογδού ή του ενάτου κλιμακίου, αντιστοίχως. [...]

[...]

3. Όσον αφορά τον βασικό μισθό, ο δικαστής κατατάσσεται αυτομάτως στο επόμενο μισθολογικό κλιμάκιο κατόπιν πέντε συνεχών ετών υπηρεσίας σε ορισμένη θέση του δικαστικού σώματος.

4. Το χρονικό διάστημα ασκήσεως καθηκόντων βοηθού δικαστή προστίθεται σε εκείνο της ασκήσεως καθηκόντων πρωτοδίκη.

[...]»

22 Με το άρθρο 13, σημείο 1, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017 τροποποιήθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 100 του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, προστέθηκαν δε στο ίδιο άρθρο οι νέες παράγραφοι 4a και 4b. Κατόπιν των τροποποιήσεων αυτών, το εν λόγω άρθρο 100 όριζε τα ακόλουθα:

«1. Οι δικαστές που συνταξιοδοτήθηκαν συνεπεία τροποποιήσεων του οργανισμού των δικαστηρίων ή των ορίων των δικαστικών περιφερειών δικαιούνται έως τη συμπλήρωση της ηλικίας των 60 ετών, στην περίπτωση των γυναικών, και των 65 ετών, στην περίπτωση των ανδρών, απολαβές ίδιου ύψους με τις αποδοχές που εισέπρατταν στη θέση που κατείχαν τελευταία.

2. Οι δικαστές που συνταξιοδοτούνται κατόπιν αιτήματός τους ή υποχρεωτικά λόγω ηλικίας ή για ιατρικούς λόγους δικαιούνται απολαβές ίσες με το 75 % του βασικού μισθού και του επιδόματος αρχαιότητας που εισέπρατταν όταν υπηρετούσαν στη θέση που κατείχαν τελευταία.

3. Οι απολαβές που μνημονεύονται στις παραγράφους 1 και 2 προσαυξάνονται αναλόγως των τροποποιήσεων που αφορούν το ύψος του βασικού μισθού των εν ενεργεία δικαστών.

[...]

4a. Στην περίπτωση που διαλαμβάνεται στην παράγραφο 1, καταβάλλεται εφάπαξ αποζημίωση στον δικαστή ο οποίος συνταξιοδοτείται με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 60 ετών στην περίπτωση των γυναικών και των 65 ετών στην περίπτωση των ανδρών.

4b. Οι δικαστές που επανήλθαν σε θέση που κατείχαν προηγουμένως ή τοποθετήθηκαν σε ανάλογη αυτής θέση δυνάμει του άρθρου 71c, παράγραφος 4, ή του άρθρου 74, παράγραφος 1a, δικαιούνται σε περίπτωση που συνταξιοδοτηθούν, κατόπιν αιτήματός τους ή υποχρεωτικώς, εφάπαξ αποζημιώσεως ίσης με τη διαφορά μεταξύ του ποσού της αποζημιώσεως που υπολογίσθηκε κατά την ημερομηνία της κατόπιν αιτήματός τους ή υποχρεωτικής συνταξιοδοτήσεως και του ποσού της ήδη καταβληθείσας αποζημιώσεως. Στην περίπτωση που διαλαμβάνεται στην παράγραφο 1, η αποζημίωση πρέπει να καταβληθεί την ημερομηνία της συμπληρώσεως της ηλικίας των 60 ετών στην περίπτωση των γυναικών και εκείνης των 65 ετών στην περίπτωση των ανδρών.»

Ο νόμος περί εισαγγελικών λειτουργιών

23 Το άρθρο 127, παράγραφος 1, του *ustawa Prawo o prokuraturze* (νόμου περί εισαγγελικών λειτουργιών), της 28ης Ιανουαρίου 2016 (Dz. U. του 2016, θέση 177), ορίζει τα εξής:

«Εκτός αν ο παρών νόμος ορίζει άλλως, τα άρθρα 69 έως 71, [...] τα άρθρα 99 έως 102 [...] του νόμου [περί των τακτικών δικαστηρίων] έχουν εφαρμογή, κατ' αναλογία, στην περίπτωση των εισαγγελικών λειτουργιών. [...]

24 Κατά το άρθρο 124 του νόμου περί εισαγγελικών λειτουργιών:

«1. Το ύψος των αποδοχών των εισαγγελέων, οι οποίοι κατέχουν αντίστοιχες θέσεις, εξαρτάται από την αρχαιότητα στην υπηρεσία ή από τα ασκούμενα καθήκοντα. [...]

2. Ο βασικός μισθός των εισαγγελέων καθορίζεται βάσει κλιμακίων, το ύψος των οποίων υπολογίζεται με την εφαρμογή συντελεστών πολλαπλασιασμού της βάσεως υπολογισμού του βασικού μισθού των εισαγγελέων.

3. Οι εισαγγελείς λαμβάνουν με την ανάληψη των καθηκόντων τους:

- σε [Prokuratura Rejonowa (εισαγγελία πρωτοδικείου, Πολωνία)], τον βασικό μισθό που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο·
- σε [Prokuratura Okręgowa (εισαγγελία πρωτοδικείου περιφέρειας, Πολωνία)], τον βασικό μισθό που αντιστοιχεί στο τέταρτο κλιμάκιο· εφόσον ο εισαγγελέας ελάμβανε ήδη, υπηρετώντας σε ιεραρχικώς κατώτερη θέση, μισθό αντίστοιχο του τετάρτου ή του πέμπτου κλιμακίου, ο βασικός μισθός του είναι αυτός του πέμπτου ή του έκτου κλιμακίου, αντιστοίχως·
- σε [Prokuratura Regionalna (εισαγγελία ευρύτερης περιφέρειας, Πολωνία)], τον βασικό μισθό που αντιστοιχεί στο έβδομο κλιμάκιο· εφόσον ο εισαγγελέας ελάμβανε ήδη, υπηρετώντας σε ιεραρχικώς κατώτερη θέση, μισθό αντίστοιχο του εβδόμου ή του ογδού κλιμακίου, ο βασικός μισθός του είναι αυτός του ογδού ή του ενάτου κλιμακίου, αντιστοίχως.

[...]

5. Όσον αφορά τον βασικό μισθό, ο εισαγγελέας κατατάσσεται αυτομάτως στο επόμενο μισθολογικό κλιμάκιο κατόπιν πέντε συνεχών ετών υπηρεσίας σε ορισμένη θέση της εισαγγελίας.

6. Το χρονικό διάστημα ασκήσεως καθηκόντων βοηθού εισαγγελέα προστίθεται σε εκείνο της ασκήσεως καθηκόντων εισαγγελέα υπηρετούντος σε [Prokuratura Rejonowa (εισαγγελία πρωτοδικείου)].

[...]

11. Οι εισαγγελείς λαμβάνουν επίδομα αρχαιότητας, το οποίο, από το έκτο έτος υπηρεσίας, ανέρχεται στο 5 % του εκάστοτε εισπραττομένου από τους ενδιαφερομένους βασικού μισθού και το οποίο στη συνέχεια αυξάνεται κατά 1 % ανά έτος, χωρίς πάντως να υπερβαίνει το 20 % του βασικού μισθού. Με τη συμπλήρωση 20 ετών υπηρεσίας το επίδομα καταβάλλεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο επιπλέον χρόνος υπηρεσίας και αντιστοιχεί σε ποσοστό 20 % του εκάστοτε εισπραττομένου από τους ενδιαφερομένους βασικού μισθού.

[...]»

25 Με το άρθρο 13, σημείο 3, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017 τροποποιήθηκαν ορισμένες άλλες διατάξεις του νόμου περί εισαγγελικών λειτουργιών, καθόσον προστέθηκε, μεταξύ άλλων, μνεία των νέων ορίων της ηλικίας συνταξιοδότησεως των εισαγγελικών λειτουργιών, συγκεκριμένα δε της ηλικίας των 60 ετών στην περίπτωση των γυναικών και της ηλικίας των 65 ετών στην περίπτωση των ανδρών.

Ο νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου του 2002

26 Με το άρθρο 30, παράγραφος 1, του *ustawa o Sądzie Najwyższym* (νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 23ης Νοεμβρίου 2002 (Dz. U. του 2002, αριθμός 240, θέση 2052, στο εξής: νόμος του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου) καθοριζόταν στα 70 έτη το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου προβλεπόταν, πάντως, ότι οι δικαστές που υπέβαλλαν σχετικό αίτημα μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 67 ετών.

27 Το άρθρο 30, παράγραφος 2, του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου τροποποιήθηκε, κατά πρώτον, με τον νόμο της 16ης Νοεμβρίου 2016, βάσει του οποίου μειώθηκε στα 65 έτη το όριο ηλικίας με τη συμπλήρωση του οποίου μπορούσε να ζητηθεί συνταξιοδότηση. Ωστόσο, πριν καν τεθεί σε ισχύ η τροποποίηση αυτή, η ίδια διάταξη τροποποιήθηκε εκ νέου με το άρθρο 13, σημείο 2, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017. Όπως ίσχυε, κατόπιν της τελευταίας αυτής τροποποίησης, το άρθρο 30, παράγραφος 2, του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προέβλεπε τα εξής:

«Οι δικαστές [του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] που υποβάλλουν σχετική αίτηση συνταξιοδοτούνται:

– με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 60 ετών στην περίπτωση των γυναικών και της ηλικίας των 65 ετών στην περίπτωση των ανδρών.

[...]»

28 Τα άρθρα 42 και 43 του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου όριζαν τα εξής:

«Άρθρο 42.

[...]

§ 4. Οι αποδοχές των δικαστών του [*Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] καθορίζονται βάσει του βασικού κλιμακίου ή του προσαυξημένου κλιμακίου προαγωγής. Το προσαυξημένο κλιμάκιο προαγωγής αντιστοιχεί σε ποσοστό 115 % του βασικού κλιμακίου.

§ 5. Με την ανάληψη των καθηκόντων τους, οι δικαστές του [*Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] λαμβάνουν βασικό μισθό ο οποίος αντιστοιχεί στο βασικό κλιμάκιο. Κατατάσσονται στο προσαυξημένο κλιμάκιο προαγωγής κατόπιν επτά ετών υπηρεσίας.

[...]

Άρθρο 43. Οι δικαστές του [*Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] δικαιούνται, για κάθε έτος υπηρεσίας, επίδομα αρχαιότητας που αντιστοιχεί σε ποσοστό 1 % του βασικού μισθού, πλην όμως δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20 % του μισθού αυτού. Το χρονικό διάστημα που λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος περιλαμβάνει και τη διάρκεια του χρόνου υπηρεσίας ή της

εργασιακής σχέσεως που προηγήθηκαν του διορισμού σε θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], καθώς και τον χρόνο ασκήσεως του επαγγέλματος του δικηγόρου, του νομικού συμβούλου ή του συμβολαιογράφου.»

29 Το άρθρο 50 του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου είχε ως ακολούθως:

«Οι συνταξιοδοτηθέντες δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] λαμβάνουν σύνταξη ύψους ίσου με το 75 % του βασικού μισθού και του επιδόματος αρχαιότητας που ελάμβαναν στη θέση που κατείχαν τελευταία. Οι απολαβές αυτές αναπροσαρμόζονται εντός των ιδίων χρονικών προθεσμιών και κατά το ίδιο ποσοστό με τον βασικό μισθό των εν ενεργεία δικαστών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].»

30 Ο νόμος του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον ustawa o Sądzie Najwyższym (νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 5, στο εξής: νόμος 8ης Δεκεμβρίου 2017), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 3 Απριλίου 2018.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

31 Η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, θεσπίζοντας το άρθρο 1, σημείο 26, στοιχεία b και c, και το άρθρο 13, σημεία 1 έως 3, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει, αφενός, από το άρθρο 157 ΣΛΕΕ, καθώς και από το άρθρο 5, στοιχείο α', και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54, και, αφετέρου, από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 47 του Χάρτη, απηύθυνε προειδοποιητική επιστολή στο κράτος μέλος αυτό στις 28 Ιουλίου 2017. Το εν λόγω κράτος μέλος απάντησε στην προειδοποιητική επιστολή με έγγραφο της 31ης Αυγούστου 2017, με το οποίο αμφισβητούσε όλες τις αιτιάσεις περί παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης.

32 Στις 12 Σεπτεμβρίου 2017, η Επιτροπή απηύθυνε αιτιολογημένη γνώμη, στην οποία ενέμεινε στην άποψη ότι οι μνημονευθείσες στην προηγούμενη σκέψη εθνικές διατάξεις αντέβαιναν στις εν λόγω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης. Κατά συνέπεια, το θεσμικό αυτό όργανο κάλεσε τη Δημοκρατία της Πολωνίας να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας ενός μηνός από την παραλαβή της. Το κράτος μέλος αυτό απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με επιστολή της 12ης Οκτωβρίου 2017, με την οποία διατεινόταν ότι οι αιτιάσεις περί παραβάσεως ήταν αβάσιμες.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

34 Κατόπιν της έγγραφης διαδικασίας, στο πλαίσιο της οποίας η Δημοκρατία της Πολωνίας κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως και, εν συνεχεία, υπόμνημα ανταπαντήσεως κατόπιν της εκ μέρους της Επιτροπής καταθέσεως υπομνήματος απαντήσεως, οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικώς τις απόψεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 8ης Απριλίου 2019. Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στις 20 Ιουνίου 2019, οπότε και περατώθηκε, ως εκ τούτου, η προφορική διαδικασία.

35 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Σεπτεμβρίου 2019, η Δημοκρατία της Πολωνίας ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας. Προς στήριξη του αιτήματος αυτού, το καθού κράτος μέλος επισημαίνει, κατ' ουσίαν, ότι διαφωνεί με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, οι οποίες, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, στηρίζονται μεταξύ άλλων, όπως προκύπτει «από το περιεχόμενο και το συγκεκριμένο» ορισμένων σημείων τους, καθώς και ανάλογων σημείων των προτάσεων που ανέπτυξε ο γενικός εισαγγελέας στις 11 Απριλίου 2019 επί της υποθέσεως Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18,

- EU:C:2019:325), σε πεπλανημένη ερμηνεία της προγενέστερης νομολογίας του Δικαστηρίου, ειδικότερα δε των αποφάσεων της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), και της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), ερμηνεία για την οποία, άλλωστε, δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων.
- 36 Υπενθυμίζεται συναφώς, αφενός, ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των διαδίκων να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 37 Αφετέρου, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις. Επομένως, η διαφωνία οποιουδήποτε διαδίκου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθεαυτήν λόγο που δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 38 Πάντως, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτισθεί επαρκώς ή ακόμη όταν η διαφορά πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 39 Εν προκειμένω, ωστόσο, το Δικαστήριο κρίνει, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, ότι διαθέτει, κατόπιν της έγγραφης διαδικασίας και της ενώπιόν του διεξαχθείσας επ' ακροατηρίου συζητήσεως, όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί επί της υποθέσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, επίσης, ότι η διαφορά δεν απαιτείται να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων.
- 40 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν απαιτείται να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί της προσφυγής

Επί του αν εξακολουθεί να υφίσταται το αντικείμενο της διαφοράς

- 41 Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστήριξε ότι η παρούσα διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως στερείται πλέον αντικείμενου κατόπιν της θέσεως σε ισχύ, στις 23 Μαΐου 2018, του *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym* (νόμου περί τροποποίησης του [νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων], του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και του νόμου [της 8ης Δεκεμβρίου 2017]), της 12ης Απριλίου 2018 (Dz. U. του 2018, θέση 848, στο εξής: νόμος της 12ης Απριλίου 2018).
- 42 Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση, με την οποία προβάλλεται παράβαση του άρθρου 157 ΣΛΕΕ, καθώς και του άρθρου 5, στοιχείο α', και του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, το άρθρο 1, σημείο 4, του νόμου της 12ης Απριλίου 2018 τροποποίησε, πράγματι, τις διατάξεις του άρθρου 13, σημεία 1 και 3, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, καταργώντας τις διαφοροποιήσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών σχετικά με το

όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων και των Πολωνών εισαγγελικών λειτουργών, στοιχείο το οποίο αμφισβητεί η Επιτροπή. Όσον αφορά τις διατάξεις για το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), αυτές αντικαταστάθηκαν, εν τω μεταξύ, από εκείνες του νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017.

- 43 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, με την οποία προβάλλεται παράβαση των διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 47 του Χάρτη, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι οι τροποποιήσεις που επέφερε το άρθρο 1, σημείο 4, του νόμου της 12ης Απριλίου 2018 στο άρθρο 13, σημείο 1, και στο άρθρο 1, σημείο 26, στοιχεία b και c, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017 είχαν ως συνέπεια το άρθρο 69, παράγραφος 1b, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων να προβλέπει πλέον ότι απόκειται στο Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο (Πολωνία) και όχι στον Υπουργό Δικαιοσύνης να εγκρίνει την παράταση ασκήσεως των καθηκόντων δικαστή των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων πέραν του ορίου ηλικίας των 65 ετών. Δυνάμει των εν λόγω τροποποιήσεων, το Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο καλείται, επίσης, να αποφασίζει σχετικώς λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικά κριτήρια από εκείνα που ίσχυαν μέχρι τούδε όσον αφορά τις αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης.
- 44 Η Επιτροπή επισήμανε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι εμμένει στην εκ μέρους της ασκηθείσα προσφυγή.
- 45 Συναφώς και χωρίς καν να απαιτείται να εξετασθεί αν οι νομοθετικές τροποποιήσεις που επικαλείται ως άνω η Δημοκρατία της Πολωνίας δύνανται να συνεπάγονται την παύση, εν όλω ή εν μέρει, των προβαλλομένων παραβάσεων, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του καθού κράτους μέλους όπως αυτή είχε κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας και ότι οι επελθούσες στη συνέχεια μεταβολές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-286/12, EU:C:2012:687, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 46 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τον χρόνο εκπνοής της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή με την αιτιολογημένη γνώμη της, οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με την υπό κρίση προσφυγή εξακολουθούσαν να βρίσκονται σε ισχύ. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί της προσφυγής αυτής.

Επί της πρώτης αιτιάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 47 Με την πρώτη αιτίαση, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι, βάσει του άρθρου 13, σημεία 1 έως 3, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, διαφορές ως προς τη μεταχείριση ανδρών και γυναικών όσον αφορά, αφενός, το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων και των Πολωνών εισαγγελικών λειτουργών και, αφετέρου, το όριο ηλικίας μετά τη συμπλήρωση του οποίου είναι δυνατή η πρόωρη συνταξιοδότηση των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), συγκεκριμένα δε σε αμφότερες τις περιπτώσεις, το 60ό έτος της ηλικίας για τις γυναίκες και το 65ο έτος για τους άνδρες, αποτελούν διακρίσεις λόγω φύλου τις οποίες απαγορεύει το άρθρο 157 ΣΛΕΕ, καθώς και το άρθρο 5, στοιχείο α', και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54.
- 48 Κατά την Επιτροπή, τα συνταξιοδοτικά καθεστώτα που ισχύουν για αυτές τις τρεις κατηγορίες δικαστικών λειτουργών εμπίπτουν στην έννοια του όρου «αμοιβή» κατά το άρθρο 157 ΣΛΕΕ και στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2006/54, δεδομένου ότι πληρούν τα τρία κριτήρια που διατυπώθηκαν

με τη νομολογία του Δικαστηρίου, συγκεκριμένα δε το να αφορά η σύνταξη που προβλέπουν τα καθεστώτα αυτά συγκεκριμένη μόνον κατηγορία εργαζομένων, να τελεί σε άμεση συνάρτηση με τον χρόνο υπηρεσίας και να υπολογίζεται το ύψος της βάσει του τελευταίου μισθού.

- 49 Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, πρώτον, τα καθεστώτα αυτά αφορούν το καθένα συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων. Δεύτερον, το ύψος της συντάξεως των ενδιαφερομένων υπολογίζεται βάσει των αμοιβών που καταβάλλονταν για την τελευταία προ της συνταξιοδότησεως θέση που κατείχε ο ενδιαφερόμενος, δεδομένου ότι αυτό καθορίζεται σε ποσοστό 75 % των αμοιβών αυτών. Τρίτον, η σύνταξη αυτή τελεί σε άμεση συνάρτηση με τον χρόνο υπηρεσίας, δεδομένου ότι από τις εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις προκύπτει ότι ο αριθμός των ετών υπηρεσίας συνιστά καθοριστικής σημασίας παράγοντα για τον υπολογισμό καθενός από τα δύο συστατικά στοιχεία της ίδιας αυτής αμοιβής, δηλαδή του βασικού μισθού, αφενός, και του επιδόματος αρχαιότητας, αφετέρου.
- 50 Τόσο, όμως, το άρθρο 157 ΣΛΕΕ όσο και τα άρθρα 5, στοιχείο α', και 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54 αντιτίθενται στον καθορισμό διαφορετικών, αναλόγως του φύλου, προϋποθέσεων ηλικίας για την παροχή τέτοιων συντάξεων.
- 51 Εξάλλου, η Επιτροπή φρονεί ότι οι επίμαχες διαφοροποιήσεις δεν αποτελούν μέτρα θετικής δράσεως, τα οποία επιτρέπονται βάσει των διατάξεων του άρθρου 157, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ και του άρθρου 3 της οδηγίας 2006/54.
- 52 Η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει, κατά κύριο λόγο, ότι τα επίμαχα συνταξιοδοτικά καθεστώτα δεν εμπίπτουν ούτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 157 ΣΛΕΕ ούτε σε εκείνο της οδηγίας 2006/54, αλλά σε αυτό της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 160), της οποίας το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής της τελευταίας αυτής οδηγίας το ζήτημα του καθορισμού της ηλικίας συνταξιοδότησεως για την χορήγηση συντάξεων. Συγκεκριμένα, κατά την καθής, τα καθεστώτα αυτά δεν πληρούν ένα εκ των κριτηρίων που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως, δηλαδή το ότι η οικεία σύνταξη πρέπει να τελεί σε άμεση συνάρτηση με τον χρόνο υπηρεσίας.
- 53 Ειδικότερα, το γεγονός ότι ως ανώτατο όριο ύψους του επιδόματος αρχαιότητας τίθεται το 20 % του βασικού μισθού και ότι το ανώτατο όριο αυτό συμπληρώνεται μετά από 20 έτη υπηρεσίας συνεπάγεται, κατά την καθής, ότι ο χρόνος υπηρεσίας έχει απλώς δευτερεύουσα σημασία για τον υπολογισμό του ύψους της συντάξεως.
- 54 Όσον αφορά τον βασικό μισθό, η καθής υποστηρίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι ο δικαστής ή ο εισαγγελικός λειτουργός, με την ανάληψη καθηκόντων στο Sąd Rejonowy (πρωτοδικείο) ή στην Prokuratura Rejonowa (εισαγγελία πρωτοδικών), λαμβάνει αποδοχές που καθορίζονται βάσει του βασικού κλιμακίου, ενώ λαμβάνει βασικό μισθό που αντιστοιχεί στο αμέσως ανώτερο κλιμάκιο κατόπιν πέντε ετών υπηρεσίας σε τέτοια θέση, κάθε δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός κατατάσσεται στο προσαυξημένο πέμπτο κλιμάκιο προαγωγής, δηλαδή στο ανώτερο κλιμάκιο, κατόπιν 20 ετών υπηρεσίας. Όσον αφορά την άνοδο σε προσαυξημένα κλιμάκια λόγω της προαγωγής σε ανώτερο επίπεδο καθηκόντων, αυτή εξαρτάται από τις ατομικές προαγωγές των οικείων δικαστών και, επομένως, δεν τελεί σε άμεση συνάρτηση με τον χρόνο υπηρεσίας.
- 55 Ως εκ τούτου, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, βάσει των εφαρμοστέων εθνικών διατάξεων, άπαντες οι δικαστικοί ή εισαγγελικοί λειτουργοί, άνδρες και γυναίκες, περιλαμβανομένων όσων είχαν προηγουμένως ασκήσει επαγγελματικές δραστηριότητες που παρέχουν τη δυνατότητα προσβάσεως στην άσκηση του δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργήματος, λαμβάνουν το ανώτατο επίδομα αρχαιότητας και τον ανώτατο προσαυξημένο βασικό μισθό πολύ πριν από τη συμπλήρωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως. Τούτο συνεπάγεται ότι η διαφοροποίηση ως προς το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως μεταξύ ανδρών και γυναικών, την οποία εισήγαγε ο τροποποιητικός νόμος της

12ης Ιουλίου 2017, δεν έχει κανέναν αντίκτυπο στο ύψος της συντάξεως που λαμβάνουν οι λειτουργοί αυτοί, τούτο δε περιλαμβανομένης και της περιπτώσεως της πρόωρης συνταξιοδότησεως, δεδομένου ότι αυτή προϋποθέτει αποδεδειγμένη συμπλήρωση τουλάχιστον 25 ετών επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

- 56 Τέλος, η Δημοκρατία της Πολωνίας διατείνεται ότι, κατά τον χρόνο που ίσχυαν ακόμη οι διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή, υφίσταντο μεταβατικές διατάξεις, συγκεκριμένα δε εκείνες που προέβλεπε το άρθρο 26, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου της 16ης Νοεμβρίου 2016, κατ' εφαρμογήν των οποίων όλοι οι δικαστές, άνδρες και γυναίκες, τους οποίους αφορούσε ο τροποποιητικός νόμος της 12ης Ιουλίου 2017 και οι οποίοι είχαν συμπληρώσει την ηλικία των 60 ετών όσον αφορά τις γυναίκες και των 65 ετών όσον αφορά τους άνδρες το αργότερο έως τις 30 Απριλίου 2018, είχαν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση του προηγούμενου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως, το οποίο ήταν το ίδιο για τους άνδρες και τις γυναίκες, καταθέτοντας απλώς δήλωση εντός των προβλεπομένων στον νόμο προθεσμιών, χωρίς να απαιτείται η έγκριση οποιασδήποτε αρχής.
- 57 Επικουρικώς, η Δημοκρατία της Πολωνίας φρονεί ότι επίμαχες εθνικές διατάξεις συνιστούν «επιτρεπόμενα μέτρα θετικής δράσεως», κατά το άρθρο 157, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ και το άρθρο 3 της οδηγίας 2006/54. Συγκεκριμένα, λόγω της ιδιαίτερης κοινωνικής αποστολής τους η οποία συνδέεται με τη μητρότητα και την ανατροφή των παιδιών, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσχέρειες να ακολουθούν αδιάλειπτα επαγγελματική σταδιοδρομία, με συνέπεια να τυγχάνουν λιγότερων επαγγελματικών προαγωγών από ό,τι οι άνδρες. Κατά την καθής, όμως, το δημόσιο συμφέρον επιτάσσει οι απαιτήσεις για τις προαγωγές αυτές να εξακολουθούν να είναι υψηλές και ομοιόμορφες, στοιχείο που καθιστά αδύνατη τη λήψη ειδικών μέτρων που θα καθιστούσαν τις απαιτήσεις αυτές πιο χαλαρές προκειμένου να ανταποκρίνονται στις δυσχέρειες τις οποίες αντιμετωπίζουν, κατά τα προαναφερθέντα, οι γυναίκες όσον αφορά την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους. Όπως υποστηρίζει η Δημοκρατία της Πολωνίας, η δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησεως αποτελεί, ως εκ τούτου, έμμεση αντιστάθμιση των δυσχερειών που, εν γένει, αντιμετωπίζουν συναφώς οι γυναίκες.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 58 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 157, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας. Κατά το άρθρο 157, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ως αμοιβή νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσεως εργασίας.
- 59 Για να εκτιμηθεί αν μια σύνταξη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 157 ΣΛΕΕ, καθοριστικής σημασίας κριτήριο αποτελεί μόνον η διαπίστωση ότι η σύνταξη καταβάλλεται στον εργαζόμενο λόγω της σχέσεως εργασίας μεταξύ αυτού και του πρώην εργοδότη του, δηλαδή το κριτήριο της σχέσεως εργασίας που συνάγεται από το ίδιο το γράμμα του εν λόγω άρθρου (απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2019, E.B., C-258/17, EU:C:2019:17, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Παροχές που χορηγούνται βάσει ενός συνταξιοδοτικού συστήματος το οποίο, κατά τα ουσιώδη, αποτελεί συνάρτηση της θέσεως την οποία κατείχε ο ενδιαφερόμενος συνδέονται με την αμοιβή την οποία αυτός ελάμβανε και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2009, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-559/07, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2009:198, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 60 Κατά πάγια νομολογία, εμπίπτει μεταξύ άλλων στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 157 ΣΛΕΕ σύνταξη η οποία αφορά μόνο συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, η οποία εξαρτάται ευθέως από τον χρόνο της διανυθείσας υπηρεσίας και της οποίας το ύψος υπολογίζεται βάσει του τελευταίου μισθού (απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2019, Ε.Β., C-258/17, EU:C:2019:17, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 61 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι δικαστές των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων, οι δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και οι Πολωνοί εισαγγελικοί λειτουργοί στον οποίων τις περιπτώσεις εφαρμόζονται τα επίμαχα τρία συνταξιοδοτικά καθεστώτα αποτελούν ισάριθμες συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων, κατά την έννοια της μνημονευθείσας στην προηγούμενη σκέψη νομολογίας. Συναφώς, προκύπτει, πράγματι, από πάγια νομολογία ότι δημόσιοι υπάλληλοι που εντάσσονται σε ένα συνταξιοδοτικό σύστημα δεν διαφέρουν από μια ομάδα εργαζομένων επιχειρήσεως ή ομίλου επιχειρήσεων, οικονομικού ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού κλάδου, παρά μόνο λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που εμφανίζει η σχέση εργασίας με το κράτος, με άλλους οργανισμούς ή εργοδότες του δημοσίου τομέα (αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 26ης Μαρτίου 2009, Επιτροπή κατά Ελλάδα, C-559/07, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2009:198, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 62 Δεν αμφισβητείται, επίσης, ότι, εν προκειμένω, το ύψος της συντάξεως που καταβάλλεται σε καθεμία από τις τρεις αυτές κατηγορίες δικαστικών λειτουργών υπολογίζεται βάσει του τελευταίου μισθού των ενδιαφερομένων. Πράγματι, από το άρθρο 100, παράγραφος 2, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 127, παράγραφος 1, του νόμου περί εισαγγελικών λειτουργών, το οποίο παραπέμπει στο προμνημονευθέν άρθρο 100, και από το άρθρο 50 του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προκύπτει ότι το ύψος της συντάξεως που καταβάλλεται σε αυτούς τους δικαστικούς λειτουργούς καθορίζεται σε ποσοστό 75 % του βασικού μισθού και του επιδόματος αρχαιότητας που ελάμβαναν στην τελευταία θέση την οποία κατείχαν προ της συνταξιοδότησεως.
- 63 Όσον αφορά το ζήτημα αν οι συντάξεις αυτές εξαρτώνται άμεσα από τον χρόνο υπηρεσίας των ενδιαφερομένων, διαπιστώνεται, αφενός, ότι από τις διατάξεις του άρθρου 91, παράγραφος 1, και του άρθρου 91a, παράγραφος 3, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, του άρθρου 124, παράγραφοι 1 και 5, του νόμου περί εισαγγελικών λειτουργών και του άρθρου 42, παράγραφοι 4 και 5, του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προκύπτει ότι το ύψος του βασικού μισθού, ο οποίος συνιστά το ένα από τα δύο συστατικά στοιχεία των χρονικώς τελευταίων αποδοχών, στις οποίες εφαρμόζεται συντελεστής ανερχόμενος σε 75 % προκειμένου να υπολογισθεί το ύψος της συντάξεως που αναλογεί στις διάφορες αυτές κατηγορίες δικαστικών λειτουργών, εξελίσσεται, μεταξύ άλλων, αναλόγως της υπηρεσιακής αρχαιότητας των ενδιαφερομένων.
- 64 Αφετέρου, και όσον αφορά το έτερο συστατικό στοιχείο αυτών των χρονικώς τελευταίων αποδοχών, συγκεκριμένα δε το επίδομα αρχαιότητας, από το άρθρο 91, παράγραφος 7, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 124, παράγραφος 11, του νόμου περί εισαγγελικών λειτουργών και το άρθρο 43 του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προκύπτει ότι ο αριθμός των ετών υπηρεσίας λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του επιδόματος αυτού, δεδομένου ότι το επίδομα ανέρχεται σε ποσοστό 5 % του βασικού μισθού κατόπιν πέντε ετών υπηρεσίας και ότι αυξάνεται εν συνέχεια κατά ποσοστό 1 % ανά έτος υπηρεσίας επί δεκαπέντε έτη.
- 65 Επιπλέον, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, το επίδομα αρχαιότητας, καθόσον αποτελεί, αυτό καθαυτό, ποσοστό του εν λόγω βασικού μισθού, ο οποίος αυξάνεται αναλόγως της αρχαιότητας των οικείων δικαστικών λειτουργών, τελεί και εξ αυτού του λόγου σε συνάρτηση με τον χρόνο υπηρεσίας των ενδιαφερομένων.

- 66 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι διάφορες περιστάσεις τις οποίες επικαλέσθηκε η Δημοκρατία της Πολωνίας και οι οποίες μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 53 έως 55 της παρούσας αποφάσεως στερούνται σημασίας όσον αφορά το ζήτημα αν οι συντάξεις που καταβάλλονται βάσει των επίμαχων συνταξιοδοτικών καθεστώτων εμπίπτουν στην έννοια της «αμοιβής», κατά το άρθρο 157 ΣΛΕΕ.
- 67 Πράγματι, οι περιστάσεις αυτές δεν επηρεάζουν ούτε το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις που παρατέθηκαν στις σκέψεις 63 έως 65 της παρούσας αποφάσεως, ο χρόνος υπηρεσίας των ενδιαφερομένων έχει εν προκειμένω καθοριστική σημασία για τον υπολογισμό του ύψους της συντάξεώς τους ούτε το ότι οι καταβαλλόμενες δυνάμει των οικείων συνταξιοδοτικών καθεστώτων συντάξεις τελούν, κατ' ουσίαν, σε συνάρτηση με τη μέχρι τούδε απασχόληση των ενδιαφερομένων, στοιχείο το οποίο, κατά την πάγια νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, αποτελεί το καθοριστικής σημασίας κριτήριο για τον χαρακτηρισμό τους ως «αμοιβής», κατά το άρθρο 157 ΣΛΕΕ (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Σεπτεμβρίου 1994, *Beune*, C-7/93, EU:C:1994:350, σκέψεις 5 και 46, της 29ης Νοεμβρίου 2001, *Griesmar*, C-366/99, EU:C:2001:648, σκέψεις 33 έως 35, και της 12ης Σεπτεμβρίου 2002, *Niemi*, C-351/00, EU:C:2002:480, σκέψεις 45 και 55).
- 68 Διευκρινίζεται επίσης συναφώς ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η σχέση αυτή μεταξύ της συντάξεως και της απασχολήσεως των ενδιαφερομένων ενισχύεται περαιτέρω από το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 100, παράγραφος 3, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 127, παράγραφος 1, του νόμου περί εισαγγελικών λειτουργιών, το οποίο παραπέμπει στο προμνημονευθέν άρθρο 100, και από το άρθρο 50 του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οι οικείες συντάξεις υπόκεινται σε αναπροσαρμογές οι οποίες με τη σειρά τους εξαρτώνται από την εξέλιξη των αποδοχών των εν ενεργεία δικαστών.
- 69 Από το σύνολο των προεκτεθέντων συνάγεται ότι οι συντάξεις που καταβάλλονται στο πλαίσιο καθεστώτων όπως τα θεσπισθέντα βάσει του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί εισαγγελικών λειτουργιών και του νόμου του 2002 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου εμπίπτουν στην έννοια της «αμοιβής» κατά το άρθρο 157 ΣΛΕΕ.
- 70 Όσον αφορά την οδηγία 2006/54, ειδικότερα δε το άρθρο της 5, στοιχείο α', και το άρθρο της 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', των οποίων παράβαση προβάλλει επίσης η Επιτροπή, επισημαίνεται ότι οι διατάξεις αυτές περιλαμβάνονται αμφοτέρως στο κεφάλαιο 2 του τίτλου II της εν λόγω οδηγίας, το οποίο περιέχει, όπως προκύπτει από τον τίτλο του, διατάξεις που αφορούν την ίση μεταχείριση στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως.
- 71 Με το άρθρο 7 της οδηγίας 2006/54, το οποίο οριοθετεί το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κεφαλαίου 2, διευκρινίζεται, στην παράγραφο 2, ότι το κεφάλαιο αυτό έχει εφαρμογή, μεταξύ άλλων, στα συνταξιοδοτικά συστήματα για συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι, εφόσον οι παροχές που προβλέπονται από το σύστημα καταβάλλονται λόγω της εργασιακής σχέσεως με τον εργοδότη του δημόσιου τομέα.
- 72 Συναφώς, από την αιτιολογική σκέψη 14 της οδηγίας 2006/54 προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε την πρόθεση να λάβει υπόψη ότι, κατά την υπομνησθείσα στη σκέψη 60 της παρούσας αποφάσεως νομολογία του Δικαστηρίου, συνταξιοδοτικό σύστημα για δημοσίους υπαλλήλους εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της αρχής της ίσης αμοιβής, κατά το άρθρο 157 ΣΛΕΕ, εφόσον οι παροχές που οφείλονται βάσει του συστήματος αυτού καταβάλλονται στον εργαζόμενο λόγω της εργασιακής του σχέσεως με τον εργοδότη του δημόσιου τομέα, προϋπόθεση η οποία πληρούται σε περίπτωση κατά την οποία το συνταξιοδοτικό σύστημα αφορά συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, οι δε παροχές του συνδέονται άμεσα με τον χρόνο υπηρεσίας και υπολογίζονται βάσει του τελευταίου μισθού του δημοσίου υπαλλήλου.

- 73 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 61 έως 69 της παρούσας αποφάσεως, τα τρία συνταξιοδοτικά καθεστώτα που αφορά η υπό κρίση προσφυγή πληρούν τις ως άνω προϋποθέσεις, οπότε εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου II της οδηγίας 2006/54 και, ως εκ τούτου, σε αυτό των άρθρων της 5 και 9.
- 74 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 157 ΣΛΕΕ απαγορεύει κάθε διάκριση όσον αφορά την αμοιβή μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζομένων, ανεξαρτήτως του μηχανισμού που καθορίζει την ανισότητα αυτή. Κατά την ίδια αυτή νομολογία, ο καθορισμός προϋποθέσεως περί ηλικίας η οποία διαφέρει αναλόγως του φύλου για την παροχή συντάξεως που συνιστά αμοιβή κατά το άρθρο 157 ΣΛΕΕ αντιβαίνει στη διάταξη αυτή (πρβλ. αποφάσεις της 17ης Μαΐου 1990, Barber, C-262/88, EU:C:1990:209, σκέψη 32, της 12ης Σεπτεμβρίου 2002, Niemi, C-351/00, EU:C:2002:480, σκέψη 53, και της 13ης Νοεμβρίου 2008, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-46/07, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2008:618, σκέψη 55).
- 75 Όσον αφορά το άρθρο 5, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/54, αυτό ορίζει ότι απαγορεύεται κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ιδίως όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω συστημάτων και τους όρους υπαγωγής σε αυτά.
- 76 Με το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, προσδιορίζονται ορισμένες διατάξεις οι οποίες, οσάκις στηρίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, πρέπει να χαρακτηρίζονται ως αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, όπως προκύπτει από το στοιχείο στ' της εν λόγω διατάξεως, στην περίπτωση των διατάξεων οι οποίες στηρίζονται στο φύλο προκειμένου να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας συνταξιοδοτήσεως. Ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε, επομένως, ως αντίθετους προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως που κατοχυρώνει η οδηγία 2006/54 τους κανόνες στον τομέα των επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που μνημονεύει η εν λόγω διάταξη (απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, σκέψη 48).
- 77 Εν προκειμένω, όμως, δεν αμφισβητείται ότι οι διατάξεις του άρθρου 13, σημεία 1 έως 3, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, καθόσον καθορίζουν το όριο της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών των τακτικών δικαστηρίων και των εισαγγελικών λειτουργών στα 60 έτη για τις γυναίκες και στα 65 έτη για τους άνδρες, αντιστοίχως, και καθόσον επιτρέπουν ενδεχόμενη πρόωγη συνταξιοδότηση των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 65 ετών για τους άνδρες και των 60 ετών για τις γυναίκες, στηρίζονται στο φύλο προκειμένου να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας συνταξιοδοτήσεως.
- 78 Ως εκ τούτου, οι διατάξεις αυτές εισάγουν στα συνταξιοδοτικά καθεστώτα προϋποθέσεις που ενέχουν άμεσα διακρίσεις λόγω φύλου, ιδίως όσον αφορά τον χρόνο κατά τον οποίο οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τύχουν των πλεονεκτημάτων που προβλέπουν τα καθεστώτα αυτά, με συνέπεια να αντιβαίνουν τόσο στο άρθρο 157 ΣΛΕΕ όσο και στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/54, ιδίως δε στο στοιχείο του α', σε συνδυασμό με το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της ίδιας οδηγίας.
- 79 Τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Πολωνίας ότι ο καθορισμός διαφορετικών αναλόγως του φύλου προϋποθέσεων ως προς την ηλικία συνταξιοδοτήσεως δικαιολογείται βάσει του σκοπού εξαλείψεως των δυσμενών διακρίσεων εις βάρος των γυναικών, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι τούτο δεν δύναται να ευδοκιμήσει.
- 80 Μολονότι το άρθρο 157, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν σε ισχύ ή να θεσπίζουν μέτρα προβλέποντα ειδικά πλεονεκτήματα με σκοπό να προλαμβάνουν ή να αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία, προκειμένου να διασφαλίζεται πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, δεν μπορεί να συναχθεί εξ αυτού ότι η συγκεκριμένη διάταξη επιτρέπει τον καθορισμό τέτοιων προϋποθέσεων ως προς την ηλικία οι οποίες διαφέρουν αναλόγως του φύλου. Πράγματι, τα εθνικά μέτρα που αφορά η διάταξη αυτή πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να βοηθούν τις γυναίκες ώστε αυτές να μπορούν να ακολουθούν επαγγελματική

σταδιοδρομία υπό συνθήκες ισότητας με τους άνδρες (πρβλ. αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2001, *Griesmar*, C-366/99, EU:C:2001:648, σκέψη 64, και της 13ης Νοεμβρίου 2008, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, C-46/07, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2008:618, σκέψη 57).

- 81 Ο καθορισμός, όμως, διαφορετικής αναλόγως του φύλου προϋποθέσεως ως προς την ηλικία συνταξιοδότησεως δεν δύναται να αντισταθμίσει τα μειονεκτήματα που αντιμετωπίζουν στη σταδιοδρομία τους οι γυναίκες δημόσιοι υπάλληλοι βοηθώντας τις γυναίκες αυτές στην επαγγελματική ζωή τους και επιλύοντας τα προβλήματα που αυτές μπορεί να αντιμετωπίζουν κατά την επαγγελματική σταδιοδρομία τους (απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2008, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, C-46/07, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2008:618, σκέψη 58).
- 82 Για τους λόγους που εκτέθηκαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις, το μέτρο αυτό δεν μπορεί να επιτραπεί ούτε βάσει του άρθρου 3 της οδηγίας 2006/54. Πράγματι, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής και από την αιτιολογική σκέψη 22 της εν λόγω οδηγίας, τα μέτρα στα οποία παραπέμπει η διάταξη αυτή είναι αποκλειστικώς εκείνα που επιτρέπονται βάσει του ίδιου του άρθρου 157, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ.
- 83 Τέταρτον, όσον αφορά τα μεταβατικά μέτρα που μνημόνευσε η Δημοκρατία της Πολωνίας στο υπόμνημά της ανταπαντήσεως και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αρκεί να επισημανθεί ότι των μέτρων αυτών μπορούσαν να απολαύουν, εν πάση περιπτώσει και καθ' ομολογίαν του ίδιου του κράτους μέλους αυτού, μόνον οι γυναίκες δικαστικοί λειτουργοί που είχαν συμπληρώσει την ηλικία των 60 ετών πριν από τις 30 Απριλίου 2018. Ως εκ τούτου, εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, κατά τον κρίσιμο χρόνο για να εκτιμηθεί το βάσιμο της υπό κρίση προσφυγής, συγκεκριμένα δε, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 45 και 46 της παρούσας αποφάσεως, κατά την ημερομηνία εκπνοής της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, εξακολουθούσαν να υφίστανται καθ' όλα οι διακρίσεις λόγω φύλου τις οποίες καταγγέλλει η Επιτροπή.
- 84 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η πρώτη αιτίαση της Επιτροπής, με την οποία προβάλλεται παράβαση του άρθρου 157 ΣΛΕΕ, καθώς και του άρθρου 5, στοιχείο α', και του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54, πρέπει να γίνει δεκτή.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως

Επί του περιεχομένου της αιτιάσεως

- 85 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, με τη δεύτερη αιτίασή της, ζητεί, κατ' ουσίαν, να διαπιστωθεί παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ερμηνευομένου με γνώμονα το άρθρο 47 του Χάρτη. Κατά την Επιτροπή, η έννοια της «αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας», η οποία διαλαμβάνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει, συγκεκριμένα, να ερμηνεύεται λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου του άρθρου 47 του Χάρτη και, ιδίως, των εγγυήσεων που συνεπάγεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, το οποίο κατοχυρώνεται με την τελευταία αυτή διάταξη, οπότε η πρώτη εκ των διατάξεων αυτών συνεπάγεται ότι πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία της ανεξαρτησίας δικαστηρίων όπως είναι τα πολωνικά τακτικά δικαστήρια, στα οποία έχει ανατεθεί μεταξύ άλλων το καθήκον ερμηνείας και εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.
- 86 Προκειμένου το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της υπό κρίση αιτιάσεως, πρέπει, επομένως, να εξετασθεί αν η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 87 Στηριζόμενη, ιδίως, στην απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117), η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, προκειμένου να τηρεί την υποχρέωση η οποία της επιβάλλεται βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, περί προβλέψεως συστήματος ενδίκων βοηθημάτων και μέσων διασφαλίζοντας την ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, οφείλει, ιδίως, να διασφαλίζει ότι τα εθνικά δικαστήρια που, όπως τα πολωνικά τακτικά δικαστήρια, δύνανται να αποφαινούνται επί ζητημάτων αποτομένων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου αυτού πληρούν την απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία εμπίπτει στο ουσιώδες περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, όπως αυτό κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη.
- 88 Κατά την Επιτροπή, όμως, η Δημοκρατία της Πολωνίας, μειώνοντας, βάσει του άρθρου 13, σημείο 1, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών που υπηρετούν στα πολωνικά τακτικά δικαστήρια στα 65 έτη για τους άνδρες και στα 60 έτη για τις γυναίκες και εξουσιοδοτώντας εκ παραλλήλου τον Υπουργό Δικαιοσύνης να εγκρίνει την παράταση του χρονικού διαστήματος ενεργού δικαστικής υπηρεσίας έως την ηλικία των 70 ετών, βάσει του άρθρου 1, σημείο 26, στοιχεία b και c, του εν λόγω νόμου, παρέβη τη μνημονευθείσα στην προηγούμενη σκέψη υποχρέωση.
- 89 Η Επιτροπή υποστηρίζει συναφώς ότι τα κριτήρια βάσει των οποίων καλείται να λάβει την απόφασή του ο Υπουργός Δικαιοσύνης είναι υπέρμετρα αόριστα και ότι, επιπλέον, οι επίμαχες διατάξεις δεν τον υποχρεώνουν ούτε να επιτρέψει την παράταση της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας του ενδιαφερομένου δικαστή βάσει των κριτηρίων αυτών ούτε να αιτιολογήσει την απόφασή του αναλόγως των κριτηρίων αυτών, η δε σχετική απόφαση δεν υπόκειται, εξάλλου, σε δικαστικό έλεγχο. Κατά την Επιτροπή, οι εν λόγω διατάξεις δεν διευκρινίζουν ούτε εντός ποιας προθεσμίας πρέπει να ληφθεί η απόφαση αυτή ούτε για πόσο χρονικό διάστημα θα ισχύει ή αν δύναται ή απαιτείται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να ανανεώνεται.
- 90 Κατά την Επιτροπή, λαμβανομένης υπόψη της διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται κατ' αυτόν τον τρόπο στον Υπουργό Δικαιοσύνης, η προοπτική να πρέπει ο ενδιαφερόμενος δικαστής να απευθυνθεί στον υπουργό για να ζητήσει την παράταση αυτή της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας και, κατόπιν της υποβολής της σχετικής αιτήσεως, η κατάσταση αναμονής της αποφάσεως του υπουργού για άγνωστο χρονικό διάστημα δύνανται να προκαλέσουν στον ενδιαφερόμενο δικαστή πίεση η οποία μπορεί να τον αναγκάσει να συμμορφωθεί προς ενδεχόμενες επιθυμίες της εκτελεστικής εξουσίας όσον αφορά τις υποθέσεις των οποίων έχει επιληφθεί, περιλαμβανομένων και περιπτώσεων στις οποίες θα κληθεί να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει διατάξεις του δικαίου της Ένωσης. Όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, οι επίμαχες διατάξεις δύνανται, επομένως, να θίξουν την προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των εν ενεργεία δικαστών.
- 91 Η Επιτροπή φρονεί ότι οι ίδιες αυτές διατάξεις θίγουν επίσης την ισοβιότητα των οικείων δικαστών. Η Επιτροπή επισημαίνει συναφώς ότι η αιτίασή της δεν αφορά αυτό καθαυτό το μέτρο της μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών, αλλά το ότι η μείωση αυτή συνοδεύτηκε εν προκειμένω από την παροχή τέτοιας διακριτικής ευχέρειας στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Κατά την Επιτροπή, οι δικαστές πρέπει πράγματι να προστατεύονται από οποιαδήποτε απόφαση τους στερεί αυθαίρετως το δικαίωμα να συνεχίσουν να ασκούν τα δικαστικά καθήκοντά τους, όχι μόνον σε περίπτωση επίσημης απώλειας της ιδιότητάς τους λόγω, παραδείγματος χάριν, παύσεως από τα καθήκοντά τους, αλλά και οσάκις πρόκειται για την παράταση ή μη της ενεργού υπηρεσίας τους κατόπιν της εκ μέρους τους συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως, ενώ οι ίδιοι επιθυμούν να εξακολουθήσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους, η δε κατάσταση της υγείας τους το επιτρέπει.

- 92 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το επιχείρημα που προέβαλε η Δημοκρατία της Πολωνίας, περί του ότι οι επίμαχες διατάξεις σκοπούν να εναρμονίσουν το όριο της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων με το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως που ισχύει για τους εργαζομένους, στερείται ερείσματος, δεδομένου ότι ενδεχόμενη παραβίαση της αρχής της ανεξαρτησίας των δικαστών δεν επιδέχεται καμία δικαιολόγηση. Εν πάση περιπτώσει, το γενικό συνταξιοδοτικό καθεστώς, σε αντίθεση με το βαλλόμενο καθεστώς που εφαρμόζεται στους δικαστές των τακτικών δικαστηρίων, δεν συνεπάγεται, κατά την προσφεύγουσα, αυτοδίκαιη συνταξιοδότηση των εργαζομένων, αλλά απλώς το δικαίωμα, και όχι την υποχρέωση, των εργαζομένων αυτών να παύσουν να ασκούν την επαγγελματική δραστηριότητά τους. Επιπλέον, από τη «λευκή βίβλο» της 8ης Μαρτίου 2018, την οποία συνέταξε η Πολωνική Κυβέρνηση σχετικά με τη μεταρρύθμιση του πολωνικού δικαστικού συστήματος, προκύπτει ότι σκοπός της μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών ήταν ιδίως η απομάκρυνση ορισμένων κατηγοριών δικαστών.
- 93 Η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει, πρώτον, ότι εθνικοί κανόνες όπως αυτοί κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με την προσφυγή της άπτονται της οργανώσεως και της εύρυθμης λειτουργίας του εθνικού δικαστικού συστήματος, οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης ή στην αρμοδιότητα της τελευταίας, αλλά στην αποκλειστική αρμοδιότητα και τη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών. Όπως υποστηρίζει η καθής, οι εθνικοί κανόνες αυτοί δεν μπορούν να ελέγχονται με γνώμονα το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη χωρίς να παρεκτείνεται υπέρμετρα το εύρος του πεδίου εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, οι οποίες, συγκεκριμένα, θα έπρεπε να έχουν εφαρμογή μόνο σε περιπτώσεις που διέπονται από το δίκαιο αυτό.
- 94 Εν προκειμένω, κατά την καθής, ουδόλως υφίσταται περίπτωση εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη. Εξάλλου, από το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ και από το άρθρο 51, παράγραφος 2, του Χάρτη προκύπτει ότι ο δεύτερος δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και δεν θεσπίζει νέες αρμοδιότητες και καθήκοντα για την Ένωση. Όσον αφορά το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ, η καθής υποστηρίζει ότι αυτό απλώς επιβάλλει γενική υποχρέωση λήψεως των αναγκαίων μέτρων προς διασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, χωρίς να απονέμει σε αυτήν αρμοδιότητα όσον αφορά τη θέσπιση οργανικών κανόνων σχετικών με τη δικαστική εξουσία, μεταξύ των οποίων καταλέγονται και οι σχετικοί με το όριο της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών, κανόνων οι οποίοι δεν συνδέονται πραγματικά με το δίκαιο της Ένωσης.
- 95 Δεύτερον, η Δημοκρατία της Πολωνίας αμφισβητεί την ύπαρξη οποιασδήποτε παραβιάσεως της αρχής της ισοβιότητας των δικαστών, δεδομένου ότι αυτή αφορά μόνον τους εν ενεργεία δικαστές, ενώ η επίμαχη εθνική νομοθεσία αφορά δικαστές που έχουν ήδη συμπληρώσει το εκ του νόμου όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως. Μετά τη συνταξιοδότηση, οι δικαστές διατηρούν την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού και αποκτούν δικαίωμα συντάξεως σαφώς υψηλότερης από τις προβλεπόμενες βάσει του γενικού καθεστώτος κοινωνικής ασφαλίσεως παροχές. Εν προκειμένω, η εναρμόνιση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών με το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως που ισχύει για τους εργαζομένους δεν μπορεί, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, να θεωρηθεί, κατά τα λοιπά, αυθαίρετη ή αδικαιολόγητη.
- 96 Τρίτον, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, από τα προβλεπόμενα στον νόμο κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει ο Υπουργός Δικαιοσύνης να λάβει την απόφασή του όσον αφορά ενδεχόμενη παράταση της ενεργού υπηρεσίας δικαστή πέραν του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως προκύπτει ότι απόρριψη της αιτήσεως περί παρατάσεως είναι δυνατή μόνον εφόσον δικαιολογείται από τον μικρό φόρτο εργασίας του ενδιαφερομένου δικαστή στο δικαστήριο όπου κατέχει θέση και από την ανάγκη να μεταφερθεί η θέση αυτή σε άλλο δικαστήριο με μεγαλύτερο φόρτο εργασίας. Ένα

τέτοιο μέτρο είναι θεμιτό, κατά την καθής, λαμβανομένης υπόψη, μεταξύ άλλων, της ελλείψεως δυνατότητας, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, μεταθέσεως δικαστών σε άλλο δικαστήριο χωρίς τη συγκατάθεσή τους.

- 97 Εν πάση περιπτώσει, όπως υποστηρίζει η καθής, ο φόβος ότι οι εν ενεργεία δικαστές ενδέχεται, κατά τη διάρκεια περιόδου έξι έως δώδεκα μηνών, να μπουν στον πειρασμό να αποφαίνονται σύμφωνα με τις επιθυμίες της εκτελεστικής εξουσίας, λόγω της αβεβαιότητας ως προς την απόφαση που θα ληφθεί όσον αφορά την ενδεχόμενη παράταση της ενεργού δικαστικής τους υπηρεσίας, στερείται ερείσματος. Συγκεκριμένα, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, θα ήταν εσφαλμένο να γίνει δεκτό ότι ένας δικαστής μπορεί, ενώ έχει ασκήσει δικαιοδοτικά καθήκοντα επί ιδιαιτέρως μεγάλο αριθμό ετών, να αισθανθεί πίεση σχετικά με ενδεχόμενη μη παράταση της ενεργού υπηρεσίας του για μερικά επιπλέον έτη. Κατά τα λοιπά, η εγγύηση περί ανεξαρτησίας των δικαστών δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την πλήρη απουσία σχέσεων μεταξύ της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ανανέωση της θητείας δικαστή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξαρτάται, επίσης, από την εκτίμηση της κυβερνήσεως του κράτους μέλους του ενδιαφερομένου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

– *Επί της εφαρμογής και του περιεχομένου του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ*

- 98 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι, βάσει του άρθρου 19 ΣΕΕ, το οποίο συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που μνημονεύεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο ανατίθεται η διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και της ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 47].
- 99 Στο πλαίσιο αυτό, και όπως προβλέπει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη καθιερώνουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος των ιδιωτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, στα κράτη μέλη απόκειται να προβλέπουν σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων καθώς και διαδικασιών δυνάμενων να διασφαλίσουν τον αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο στους εν λόγω τομείς [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 48].
- 100 Η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που παρέχονται στους ιδιώτες βάσει του δικαίου της Ένωσης, την οποία μνημονεύει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, συνιστά, πράγματι, γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, έχει κατοχυρωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και είναι σήμερα κατοχυρωμένη με το άρθρο 47 του Χάρτη [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 49].
- 101 Όσον αφορά το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει να υπομνησθεί ότι η διάταξη αυτή αφορά «τους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», ανεξαρτήτως της περιπτώσεως στην οποία τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο

- αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 29, και της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 50].
- 102 Επιπλέον, μολονότι, όπως υπενθυμίζει η Δημοκρατία της Πολωνίας, η οργάνωση της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους, εντούτοις, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 40, και της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 103 Συναφώς, κάθε κράτος μέλος οφείλει, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, να διασφαλίζει μεταξύ άλλων ότι τα όργανα τα οποία εντάσσονται, ως «δικαστήρια», υπό την έννοια του δικαίου της Ένωσης, στο εθνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και τα οποία, ως εκ τούτου, δύνανται να αποφαίνονται, υπό την ιδιότητα αυτή, επί της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης πληρούν τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας [πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 104 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι τα πολωνικά τακτικά δικαστήρια ενδέχεται να κληθούν, υπό την ιδιότητα αυτή, να αποφανθούν επί ζητημάτων που συνδέονται με την εφαρμογή και την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και ότι, ως «δικαστήρια», κατά την οριζόμενη από το δίκαιο της Ένωσης έννοια, εντάσσονται στο πολωνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, και, συνεπώς, τα δικαστήρια αυτά πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.
- 105 Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα τακτικά δικαστήρια αυτά δύνανται να παρέχουν τέτοια προστασία, η διαφύλαξη της ανεξαρτησίας των εν λόγω οργάνων έχει πρωταρχική σημασία, όπως επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, το οποίο ανάγει την πρόσβαση σε «ανεξάρτητο» δικαστήριο σε μία από τις απαιτήσεις που συνδέονται με το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής [πρβλ. αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 57].
- 106 Η απαίτηση αυτή περί ανεξαρτησίας των δικαιοδοτικών οργάνων, η οποία είναι άμεσα συνυφασμένη με την αποστολή του δικαστή, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, το οποίο είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας του συνόλου των δικαιωμάτων των οποίων απολαύουν οι πολίτες βάσει του δικαίου της Ένωσης και για την προάσπιση των κοινών αξιών των κρατών μελών οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ιδίως δε της αξίας του κράτους δικαίου [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψεις 48 και 63, και της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 58].
- 107 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, οι εθνικοί κανόνες κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με τη δεύτερη αιτίαση της προσφυγής της δύνανται να αποτελέσουν το αντικείμενο ελέγχου με γνώμονα το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και, επομένως, πρέπει να εξετασθεί αν, όπως υποστηρίζει το θεσμικό όργανο αυτό, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τη διάταξη αυτή.

– Επί της αιτιάσεως

- 108 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστηρίων της οποίας την τήρηση οφείλουν να διασφαλίζουν τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, όσον αφορά τα εθνικά δικαστήρια που, όπως τα πολωνικά τακτικά δικαστήρια, καλούνται να αποφαίνονται επί ζητημάτων αποτομένων της ερμηνείας και της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, περιλαμβάνει δύο πτυχές [πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 71].
- 109 Η πρώτη, εξωτερική, πτυχή προϋποθέτει ότι το σχετικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε φορέα και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους [αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 72].
- 110 Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και συναρτάται προς την τήρηση ίσων αποστάσεων ως προς τους διαδίκους και τα αντιπαρατιθέμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Η πτυχή αυτή επιτάσσει την τήρηση αντικειμενικότητας και την απουσία κάθε συμφέροντος ως προς την επίλυση της διαφοράς πέραν της αυστηρής εφαρμογής των κανόνων δικαίου [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 73].
- 111 Οι εγγυήσεις αυτές περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως ή παύσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι των εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 74].
- 112 Κατά πάγια, επίσης, νομολογία, η απαραίτητη ελευθερία των δικαστών από κάθε είδους εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις επιτάσσει ορισμένες εγγυήσεις για την προστασία των προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί το δικαιοδοτικό έργο, όπως είναι η ισοβιότητα [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 75].
- 113 Η αρχή της ισοβιότητας επιτάσσει, ιδίως, να έχουν οι δικαστές τη δυνατότητα να παραμένουν στη θέση τους ενόσω δεν έχουν συμπληρώσει το υποχρεωτικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως ή έως τη λήξη της θητείας τους οσάκις αυτή έχει ορισμένη χρονική διάρκεια. Η εν λόγω αρχή, χωρίς να έχει εντελώς απόλυτο χαρακτήρα, επιδέχεται εξαιρέσεις μόνον εφόσον το δικαιολογούν θεμιτοί και επιτακτικοί λόγοι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Ως εκ τούτου, είναι κοινώς παραδεκτό ότι οι δικαστές μπορούν να παυθούν από τα καθήκοντά τους εφόσον κριθεί ότι είναι ακατάλληλοι για την άσκησή τους λόγω αδυναμίας ή σοβαρού παραπτώματος, τηρουμένων των προσηκουσών διαδικασιών [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 76].

- 114 Ως προς το τελευταίο αυτό ζήτημα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, ακριβέστερα, ότι η απαίτηση περί ανεξαρτησίας επιτάσσει οι κανόνες που διέπουν το πειθαρχικό καθεστώς και, ως εκ τούτου, ενδεχόμενη παύση εκείνων στους οποίους έχει ανατεθεί δικαιοδοτικό έργο να περιβάλλονται τις αναγκαίες εγγυήσεις, ώστε να αποτρέπεται κάθε κίνδυνος χρήσεως αυτού του καθεστώτος ως συστήματος πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων. Συνεπώς, η θέσπιση κανόνων οι οποίοι καθορίζουν, ιδίως, τόσο τις συμπεριφορές που συνιστούν πειθαρχικά αδικήματα όσο και τις εφαρμοστέες επ' αυτών κυρώσεις, προβλέπουν την παρέμβαση ανεξάρτητου οργάνου βάσει διαδικασίας που εγγυάται πλήρως τα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη, ιδίως τα δικαιώματα άμυνας, και παρέχουν τη δυνατότητα προσβολής των αποφάσεων των πειθαρχικών οργάνων ενώπιον των δικαστηρίων αποτελεί σύνολο ουσιωδών εγγυήσεων για τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 67, και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 77].
- 115 Λαμβανομένης υπόψη της κεφαλαιώδους σημασίας της αρχής της ισοβιότητας, τυχόν εξαίρεση από την εν λόγω αρχή μπορεί, επομένως, να γίνει δεκτή μόνον εφόσον δικαιολογείται από θεμιτό και αναλογικό χαρακτήρα σε σχέση με την αρχή αυτή σκοπό, τούτο δε υπό τον όρο ότι δεν δύναται να προκαλέσει στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη στεγανότητα των οικείων δικαιοδοτικών οργάνων έναντι εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά τους έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 79].
- 116 Εν προκειμένω και όπως διευκρίνισε τόσο με τα υπομνήματά της όσο και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή, με τη δεύτερη αιτιάσή της, δεν προτίθεται να επικρίνει αυτό καθεαυτό το μέτρο της μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων. Με την αιτίαση αυτή η προσφεύγουσα βάλλει κατ' ουσίαν κατά του μηχανισμού ο οποίος συνοδεύει το μέτρο αυτό και βάσει του οποίου εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Δικαιοσύνης να εγκρίνει την παράταση της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας των δικαστών των εν λόγω δικαστηρίων πέραν του ως άνω μειωμένου ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως. Κατά την Επιτροπή, ο μηχανισμός αυτός, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών του γνωρισμάτων, θίγει την ανεξαρτησία των οικείων δικαστών, καθόσον δεν διασφαλίζει ότι οι δικαστές αυτοί δύναται να ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη αυτονομία και προστατευόμενοι από εξωτερικές παρεμβάσεις και πιέσεις. Επιπλέον, ο συνδυασμός του μέτρου αυτού και του εν λόγω μηχανισμού θίγει την ισοβιότητα των ενδιαφερομένων.
- 117 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί, καταρχάς, ότι ο μηχανισμός κατά του οποίου βάλλει η Επιτροπή δεν αφορά τη διαδικασία διορισμού υποψηφίων σε θέσεις δικαστών, αλλά τη δυνατότητα των εν ενεργεία δικαστών, οι οποίοι, επομένως, απολαμβάνουν των εγγυήσεων που είναι συμφυείς με την άσκηση των δικαστικών καθηκόντων, να εξακολουθήσουν να ασκούν τα καθήκοντα αυτά πέραν του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως, και ότι ο μηχανισμός αυτός αφορά, επομένως, τις συνθήκες υπό τις οποίες εξελίσσεται και τερματίζεται η σταδιοδρομία των δικαστών αυτών [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 109].
- 118 Επιπλέον, μολοντί απόκειται αποκλειστικώς στα κράτη μέλη να αποφασίζουν αν θα επιτρέπουν ή όχι τέτοια παράταση της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας πέραν του κανονικού ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως, εντούτοις, οσάκις αυτά επιλέγουν να προβλέψουν τέτοιο μηχανισμό, οφείλουν να μεριμνούν ώστε οι προϋποθέσεις και οι όροι στους οποίους υπόκειται η παράταση αυτή να μην μπορούν να θίξουν την αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 110].

- 119 Όσον αφορά την υπομνησθείσα στις σκέψεις 109 έως 111 της παρούσας αποφάσεως ανάγκη να διασφαλίζεται ότι τα δικαιοδοτικά όργανα δύνανται να ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη αυτονομία, τηρουμένης της αντικειμενικότητας και άνευ ουδενός συμφέροντος στην επίλυση της διαφοράς, προστατευόμενα από εξωτερικές παρεμβάσεις και πιέσεις δυνάμενες να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών τους και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους, επισημαίνεται βεβαίως, ότι το γεγονός ότι ένα όργανο όπως ο Υπουργός Δικαιοσύνης διαθέτει την εξουσία να αποφασίζει να επιτρέψει ή όχι μια ενδεχόμενη παράταση της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας πέραν του κανονικού ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως δεν αρκεί, βεβαίως, αφεαυτού, για να γίνει δεκτή η ύπαρξη παραβιάσεως της αρχής της ανεξαρτησίας των δικαστών. Ωστόσο, επιβάλλεται να διασφαλισθεί ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις και οι όροι της διαδικασίας για την έκδοση τέτοιων αποφάσεων δεν θα μπορούν να προκαλέσουν στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς το ανεπηρέαστο των οικείων δικαστών από εξωτερικά στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά τους έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 111].
- 120 Προς τούτο, επιβάλλεται, ιδίως, οι εν λόγω προϋποθέσεις και όροι να έχουν καθορισθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι δικαστές αυτοί να προφυλάσσονται από ενδεχόμενους πειρασμούς να υποκύψουν σε εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις δυνάμενες να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία τους. Οι όροι αυτοί, επομένως, πρέπει, ειδικότερα, να καθιστούν δυνατό να αποκλεισθεί όχι μόνον οποιαδήποτε άμεση άσκηση επιρροής, υπό τη μορφή εντολών, αλλά και πιο έμμεσες μορφές ασκήσεως επιρροής δυνάμενες να κατευθύνουν τις αποφάσεις των οικείων δικαστών [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 112 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 121 Εν προκειμένω, όμως, οι προϋποθέσεις και οι όροι της διαδικασίας από τους οποίους οι επίμαχες εθνικές διατάξεις εξαρτούν την ενδεχόμενη παράταση της ενεργού υπηρεσίας δικαστή των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως δεν πληρούν τις απαιτήσεις αυτές.
- 122 Καταρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 69, παράγραφος 1b, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων προβλέπει ότι ο Υπουργός Δικαιοσύνης δύναται να αποφασίσει να εγκρίνει ή όχι μια τέτοια παράταση βάσει ορισμένων κριτηρίων. Τα κριτήρια αυτά, ωστόσο, είναι ιδιαίτερος αόριστος και μη επαληθεύσιμος, ενώ, κατά τα λοιπά, όπως παραδέχθηκε η Δημοκρατία της Πολωνίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η απόφαση του υπουργού δεν απαιτείται να είναι αιτιολογημένη, ιδίως με γνώμονα τα κριτήρια αυτά. Επιπλέον, η απόφαση αυτή δεν είναι δεκτική ένδικης προσφυγής [πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 114].
- 123 Εν συνεχεία, υπενθυμίζεται ότι, βάσει του άρθρου 69, παράγραφος 1, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, η αίτηση περί παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας πρέπει να υποβάλλεται από τους ενδιαφερόμενους δικαστές το νωρίτερο δώδεκα μήνες και το αργότερο έξι μήνες πριν από τη συμπλήρωση του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως. Επιπλέον, όπως υποστήριξε η Επιτροπή με τα δικόγραφα της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, χωρίς τούτο να αμφισβητηθεί από τη Δημοκρατία της Πολωνίας, με την εν λόγω διάταξη δεν τάσσεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης προθεσμία εντός της οποίας πρέπει αυτός να λάβει τη σχετική απόφασή του. Η διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 69, παράγραφος 1b, του ίδιου νόμου, η οποία προβλέπει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία δικαστής συμπληρώσει το κανονικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας παρατάσεως της θητείας του, ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι την περάτωση της εν λόγω διαδικασίας, δύναται να παρατείνει επί μακρόν το χρονικό διάστημα αβεβαιότητας όσον αφορά τον ενδιαφερόμενο δικαστή. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι δικαστές ενδέχεται να αναμένουν την απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, κατόπιν της υποβολής της αιτήσεως περί παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας, εξαρτάται εν τέλει και αυτό από τη διακριτική ευχέρεια του υπουργού.

- 124 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η εξουσία την οποία διαθέτει εν προκειμένω ο Υπουργός Δικαιοσύνης να επιτρέπει ή όχι την παράταση της ενεργού υπηρεσίας δικαστή των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων, μεταξύ της ηλικίας των 60 ετών και εκείνης των 70 ετών, όσον αφορά τις γυναίκες, και μεταξύ της ηλικίας των 65 ετών και εκείνης των 70 ετών, όσον αφορά τους άνδρες, δύναται να προκαλέσει εύλογες αμφιβολίες, ιδίως στους πολίτες, ως προς το ανεπηρέαστο των οικείων δικαστών από εξωτερικά στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά τους έναντι των συμφερόντων που ενδέχεται να αντιπαρατεθούν ενώπιόν τους [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 118].
- 125 Επιπλέον, η εξουσία αυτή θίγει και την αρχή της ισοβιότητας των δικαστών η οποία είναι συμφυής της δικαστικής ανεξαρτησίας [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 96].
- 126 Επισημαίνεται συναφώς ότι η εν λόγω εξουσία παρασχέθηκε στον Υπουργό Δικαιοσύνης στο γενικότερο πλαίσιο μεταρρυθμίσεως η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του κανονικού ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως, μεταξύ άλλων, των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων.
- 127 Πρώτον, λαμβανομένων, μεταξύ άλλων, υπόψη, ορισμένων προπαρασκευαστικών εγγράφων σχετικών με την επίμαχη μεταρρύθμιση, ο συνδυασμός των δύο μέτρων που μνημονεύθηκαν στην προηγούμενη σκέψη δύναται να προκαλέσει εύλογες αμφιβολίες στους πολίτες, ενισχύοντας την εντύπωση ότι το νέο σύστημα ενδέχεται, στην πράξη, να είχε ως σκοπό να παράσχει στον Υπουργό Δικαιοσύνης τη δυνατότητα να απομακρύνει, ενεργώντας κατά διακριτική ευχέρεια, μετά τη συμπλήρωση του νέου κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως, ορισμένες ομάδες δικαστών που υπηρετούν στα πολωνικά τακτικά δικαστήρια, διατηρώντας παράλληλα στην ενεργό υπηρεσία έτερο μέρος των δικαστών αυτών [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 85].
- 128 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι η χρονική διάρκεια ασκήσεως δικαιοδοτικών καθηκόντων από τους δικαστές των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων η οποία απόκειται, κατά τα προεκτεθέντα, στη διακριτική ευχέρεια του Υπουργού Δικαιοσύνης είναι σημαντική, διότι πρόκειται για τα δέκα τελευταία έτη ασκήσεως τέτοιων καθηκόντων στη σταδιοδρομία γυναίκας δικαστικού λειτουργού και τα πέντε τελευταία έτη ασκήσεως των εν λόγω καθηκόντων όσον αφορά τη σταδιοδρομία άνδρα δικαστικού λειτουργού.
- 129 Τρίτον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, βάσει του άρθρου 69, παράγραφος 1b, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, σε περίπτωση κατά την οποία δικαστής συμπληρώσει το κανονικό όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας παρατάσεως της θητείας του, ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι την περάτωση της εν λόγω διαδικασίας. Σε τέτοια περίπτωση, τυχόν απορριπτική απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, της οποίας, άλλωστε, η έκδοση, όπως ήδη επισημάνθηκε στη σκέψη 123 της παρούσας αποφάσεως, δεν υπόκειται σε καμία προθεσμία, εκδίδεται, συνεπώς, αφού ο ενδιαφερόμενος δικαστής εξακολούθησε να ασκεί τα καθήκοντά του, ενδεχομένως επί σχετικά μακρά χρονική περίοδο αβεβαιότητας, πέραν του κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως.
- 130 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στις σκέψεις 126 έως 129 της παρούσας αποφάσεως, διαπιστώνεται ότι, καθόσον δεν τηρεί τις απαιτήσεις που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 113 έως 115 της παρούσας αποφάσεως, ο συνδυασμός του μέτρου της μείωσης του κανονικού ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως στα 60 έτη για τις γυναίκες και στα 65 έτη για τους άνδρες, αφενός, και της διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται εν προκειμένω στον Υπουργό Δικαιοσύνης να εγκρίνει ή να απορρίπτει την παράταση της ενεργού υπηρεσίας των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων, μεταξύ της ηλικίας των 60 ετών και εκείνης των 70 ετών, όσον αφορά τις γυναίκες, και μεταξύ της ηλικίας των 65 ετών και εκείνης των 70 ετών, όσον αφορά τους άνδρες, αφετέρου, παραβιάζει την αρχή της ισοβιότητας.

- 131 Η διαπίστωση που εκτέθηκε στην προηγούμενη σκέψη δεν κλονίζεται ούτε από τις προβληθείσες από τη Δημοκρατία της Πολωνίας περιστάσεις που συνίστανται στο ότι οι δικαστές των οποίων δεν παρατείνεται η ενεργός υπηρεσία διατηρούν τον τίτλο του δικαστή ή στο ότι εξακολουθούν να απολαμβάνουν ασυλίας και να λαμβάνουν υψηλές αποδοχές κατόπιν της συνταξιοδοτήσεώς τους ούτε από το τυπικού χαρακτήρα επιχείρημα του ίδιου κράτους μέλους ότι οι ενδιαφερόμενοι δικαστές δεν μπορούν να απολαμβάνουν εγγυήσεως ισοβιότητας για τον λόγο ότι έχουν ήδη συμπληρώσει το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως που προβλέπει ο νόμος. Ως προς το δεύτερο αυτό ζήτημα, υπομνήσθηκε, κατά τα λοιπά, στη σκέψη 129 της παρούσας αποφάσεως, ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 69, παράγραφος 1b, του νόμου περί των τακτικών δικαστηρίων, η απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης να παρατείνει ή όχι την ενεργό δικαστική υπηρεσία των ενδιαφερομένων ενδέχεται να εκδοθεί ενώ αυτοί έχουν εξακολουθήσει να ασκούν τα καθήκοντά τους και μετά τη συμπλήρωση του νέου αυτού κανονικού ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως.
- 132 Τέλος, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει το επιχείρημα με το οποίο η Δημοκρατία της Πολωνίας προβάλλει ομοιότητα μεταξύ των ως άνω επίμαχων εθνικών διατάξεων και της διαδικασίας που ισχύει στην περίπτωση ενδεχόμενης ανανεώσεως της θητείας δικαστή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 133 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, αντιθέτως προς τους εθνικούς δικαστές οι οποίοι, αφού διορισθούν, υπηρετούν μέχρι να συμπληρώσουν την προβλεπόμενη εκ του νόμου ηλικία συνταξιοδοτήσεως, ο διορισμός δικαστών στο Δικαστήριο γίνεται, όπως προβλέπει το άρθρο 253 ΣΛΕΕ, για ορισμένο χρονικό διάστημα, συγκεκριμένα δε για έξι έτη. Εξάλλου, επαναδιορισμός σε τέτοια θέση απερχόμενου δικαστή απαιτεί, βάσει του άρθρου αυτού και όπως ισχύει και για τον αρχικό διορισμό, κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 255 ΣΛΕΕ [πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 121].
- 134 Οι ως άνω καθοριζόμενες από τις Συνθήκες προϋποθέσεις δεν δύνανται να μεταβάλουν το περιεχόμενο των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 122].
- 135 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής, με την οποία προβάλλεται παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει να γίνει δεκτή.
- 136 Ως εκ τούτου, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να γίνει δεκτή στο σύνολό της, οπότε διαπιστώνεται ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας:
- αφενός μεν, καθορίζοντας, βάσει του άρθρου 13, σημεία 1 έως 3, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, διαφορετικό όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για τους άνδρες και για τις γυναίκες που υπηρετούν ως δικαστές στα πολωνικά τακτικά δικαστήρια και στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) ή ως εισαγγελικοί λειτουργοί, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 157 ΣΛΕΕ, καθώς και από το άρθρο 5, στοιχείο α', και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54,
 - αφετέρου δε, εξουσιοδοτώντας, βάσει του άρθρου 1, σημείο 26, στοιχεία b και c, του τροποποιητικού νόμου της 12ης Ιουλίου 2017, τον Υπουργό Δικαιοσύνης να εγκρίνει την παράταση του χρονικού διαστήματος ενεργού υπηρεσίας των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των εν λόγω δικαστών, όπως αυτό μειώθηκε βάσει του άρθρου 13, σημείο 1, του ίδιου αυτού νόμου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

Επί των δικαστικών εξόδων

¹³⁷ Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, καθορίζοντας, βάσει του άρθρου 13, σημεία 1 έως 3, του *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (νόμου περί τροποποίησης του νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων και ορισμένων άλλων νόμων), της 12ης Ιουλίου 2017, διαφορετικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησεως για τους άνδρες και για τις γυναίκες που υπηρετούν ως δικαστές στα πολωνικά τακτικά δικαστήρια και στο *Sąd Najwyższy* (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία) ή ως εισαγγελικοί λειτουργοί, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 157 ΣΛΕΕ, καθώς και από το άρθρο 5, στοιχείο α', και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.
- 2) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, εξουσιοδοτώντας, βάσει του άρθρου 1, σημείο 26, στοιχεία b και c, του νόμου περί τροποποίησης του νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων και ορισμένων άλλων νόμων, της 12ης Ιουλίου 2017, τον Υπουργό Δικαιοσύνης (Πολωνία) να εγκρίνει την παράταση του χρονικού διαστήματος ενεργού υπηρεσίας των δικαστών των πολωνικών τακτικών δικαστηρίων πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως των εν λόγω δικαστών, όπως αυτό μειώθηκε βάσει του άρθρου 13, σημείο 1, του ίδιου αυτού νόμου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.
- 3) Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Πολωνίας στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)